

Ds Jaco Zuurmond

22 maart 2015, 5e van de 40dagen, doopzondag
Johannes 12:19-33
Over 'Grieken' die gehoor-zaamheid leren.

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

“Nu was er ook een aantal Grieken naar het feest gekomen om God te aanbidden...”

Er zijn niet zo heel veel plekken in de Bijbel waar het écht over ons gaat. De Bijbel is immers een Joods boek. Ook het Nieuwe Testament is een Joods boek. Een boek voornamelijk geschreven dóór Joden. Een boek voornamelijk geschreven vóór joodse mensen. Een boek voornamelijk ook óver Joodse mensen. Over de Joodse Jezus bijvoorbeeld, en zijn Joodse leerlingen.

Maar nu gaat het even ook over ons. Letterlijk over ons.

Over het Joodse Paasfeest gaat het, dát is het feest waar het in de lezing van vandaag om gaat. Maar aan dit Joodse Paasfeest doen ook anderen mee. De hele wereld, zo merken de Farizeeën op. In het bijzonder wordt 'een aantal Grieken' genoemd.

En Grieks, dat staat en stond voor een cultuur. Voor een cultuur van denken, van onderzoeken, van rekenen, van aanpakken. Grieks, dat staat voor de bakermat van wat later de Westerse cultuur is geworden. Het is ónze cultuur die hier aan de orde is. Want het zit ons in het bloed en in de genen, die Griekse, Hellenistische, cultuur. Daar is begonnen wat wij nog steeds doen, en denken. Daar is het wetenschappelijke denken en doen begonnen dat onze moderne wereld draagt. De wortels van de nano-technologie en de microbiologie liggen in deze Griekse oer-cultuur.

“Nu was er ook een aantal Grieken naar het feest gekomen om God te aanbidden...” Kortom: Wij gaan Pasen vieren.

Hoe gaat dat, als Grieken Pasen willen vieren. Hoe gaat dat, als wij nuchtere wetenschappers mee gaan doen in de Joodse traditie, aan een Joods feest.

Wat wij willen is: Jezus zien! De NBV spreekt weliswaar van ontmoeten – of ze Jezus konden ontmoeten - maar dat is te mooi vertaald. “Wij willen Jezus zien”, staat er letterlijk. En dat is nu net typisch Grieks. Meer trefzeker had de Evangelist Johannes ons niet kunnen beschrijven. “Wij willen weten, wij willen zien, wij willen weten, wij tellen tot tien” (Alles wordt nieuw, III/30). Diep van binnen zijn wij Grieken tenslotte allemaal kleine wetenschappertjes. We willen bekijken, bestuderen, met de pipet in de hand, kijken met een elektronenmicroscop, wat we zien analyseren, en dan begrijpen. Zo denken Grieken. Zo doen Grieken. En deze manier van denken en doen heeft ons bepaald geen windeieren gelegd. Toegegeven, het gaat wel eens mis, dan lopen de zaken even uit de hand. Dat noemen we dan een crisis. Die misschien zelfs wel uitloopt op een 'Grexit'. Waarbij we overigens niet moeten vergeten dat het de slimste jongetjes uit de top van de economische wetenschap waren, namelijk de bazen van Lehman-Brothers, die de Grieken hielpen hun schuldenberg te camoufleren. Zo fundamenteel was en is de Griekse crisis wel... - Maar goed, zo'n crisis hoort tijdelijk te zijn, en over het algemeen hebben we de zaak redelijk in de grip. Tot op subatomair niveau kunnen we spelen met materie, we kunnen knutselen met genen... en zelfs buiten ons zonnestelsel vliegen stukjes menselijke techniek. Grieken willen zien. Grieken willen spektakel, reality TV.

Als Grieken Pasen vieren met Jezus Messias is dat dus ook wat ze het liefste willen. Inderdaad, scherper kon het niet gezegd. In één woord legt Johannes onze ziel bloot: Wij willen Jezus zien. En als het even kan ook een wondertje.

Het is een kritisch woord, dat Johannes hier gebruikt. De goede verstaander (!) immers weet dat het in Israël nooit zozeer gaat om het beeld, en het zien. In Israël gaat het om het Woord. De geloofsbelijdenis van Israël is: 'Hóór Israël'. En als Israël van God de Tora, de tien woorden, ontvangt dan antwoordt het: Wij zullen het horen en doen (Deu. 5:27). Maria werd, zo spreekt een oude kerkelijke traditie zwanger door het oor. Wie hoort, draagt het gehoorde in zich. Wie hoort wordt ge-heoor-zaam. En, één stap verder, ver-antwoord-elijk. Zien daarentegen is altijd op afstand, afstandelijk. Wie ziet blijft zelf maar al te makkelijk buiten staan. Misschien is dat mede een motivatie voor het beeldverbod.

Wij willen Jezus zien. Het is namens ons dat de Grieken dit spreken. Hier zijn wij aan het woord. Wij heidenen. Die telkens weer van Israël zullen moeten leren wat het is om te luisteren. Om te lezen. Om te vertellen.

We verlangen God te zien. Verlangen naar vrede, naar heelheid, naar gerechtigheid. En o, hoe goed zou het ons doen, als we iets meer van God konden zien – een beetje magie op zijn tijd - een zichtbare garant van Gods goedheid op aarde.

“Maar kijk niet enkel met het oog, dat al zo vaak een mens bedroog. Alleen wie luistert, telkens weer die ziet Gods zoon, de lieve Heer” (LB 469:7)

We willen zo graag... Jezus zien.

Maar we zullen moeten leren hem te geloven op zijn Woord.

En wat we te horen krijgen is de gelijkenis van het zaad. Zijn Woord.

Jullie willen zien? Jullie willen spektakel. Een Koninklijke intocht in Jeruzalem, dat denken jullie te begrijpen: Zichtbare, tastbare macht, hoog te paard, onoverwinnelijk!

Jullie willen zien?

Kijk naar de graankorrel. Die graankorrel zal in de aarde vallen. Die graankorrel sterft. Die graankorrel ben ik. Zó, dát... zal mijn verheffing zijn. Dat is wat jullie zullen zien. Je wilt een verhoging zien - je zult een mens zien vallen, eindeloos diep. Je wilt leren opzien, opzien naar macht, opzien naar een Grote Koning - je zult lager moeten kijken dan je ooit hebt gedaan: de diepste vernedering is wat je waar zult nemen.

“Waarachtig, ik verzeker u: als een graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft het één graankorrel, maar wanneer hij sterft draagt hij veel vrucht.

Wie zijn leven liefheeft verliest het, maar wie in deze wereld zijn leven haat, behoudt het voor het eeuwige leven.”

Als een graankorrel niet sterft...

Dat is Pasen. Dat is met Israël Pasen vieren! Pasen is de nacht van Egypte, de nacht van de dood, de strenge bittere dood. Als er géén leven meer is.

De Graankorrel vertelt een verhaal van ongekende solidariteit. God zelf zoekt de plaatsen op waar leven géén leven meer is. Waar de dood heerst. De werkelijke onderkant van ons mensenbestaan. Met Pasen gaat het niet over de plaatsen waar nog net restjes hoop gevonden worden, waar nog kiemen van leven zijn. Nee, juist daar waar álle hoop verdwenen is - daar wil deze God niet veilig in de hemel blijven - op afstand - op zichzelf (vs. 24), maar juist daar kiest hij voor eindeloze nabijheid. Ter wille van leven. Juist op die plaatsen waar wij God helemaal kwijt zijn, wil Hij, met zijn eindeloze liefde voor het mensenleven, zelf aanwezig zijn, om zo juist daar, door de dood heen, het leven voor zijn mensen vast te houden. Zó zal zijn vernedering zijn verheerlijking zijn, zijn verheffing... Zo vertelt de graankorrel... De graankorrel die sterft.

“Beloven jullie jullie kind voor te gaan op de weg van gerechtigheid en vrede, te werken aan een goede aarde, een weg die ons gebaad is door Christus Jezus?” – zo vragen we altijd aan de ouders, als hun kind is gedoopt. Zo ook vandaag. Die door Jezus gebaande weg blijkt een geheimenis – zo leert ons vandaag de graankorrel. Er valt op die weg níets te zien van succes, van status, van macht. Maar het blijkt de weg van de Liefde. Liefde sterker dan alle dood.

Daaruit valt te leven.

Amen.